

BASSEGODA, Bonaventura; DOMÈNECH, Ignasi (eds.). *Agents del mercat artístic i col·leccionistes. Nous estudis sobre el patrimoni artístic de Catalunya als segles XIX i XX.* Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2017. *Memoria Artium*, 23. 241 pàgs. i ils. [17 x 24].

Publicació que continua els estudis relacionats amb els marxants i col·leccionistes dels ss. XIX i XX; exposa els temes tractats a la Cinquena Jornada celebrada a Sitges (octubre 2016) i recull vuit treballs redactats per especialistes. Comença el volum amb l'article de Francesc FONTBONA sobre l'artista Hermen Anglada-Camarasa (1887-1959) i la seva voluntat de col·leccionar pintura i dibuix. Va iniciar-la amb obres de Modest Urgell i després d'artistes del moment com Xavier Gosé, Albert de Belleruche, Pere Ysern, Francesc Gimeno, Isidre Nonell, etc. Exposa la relació que va tenir amb cada artista i aporta dades sobre les pintures que conservava. Vicenç FURIÓ tracta sobre la col·lecció de gravats de Jeroni Faraudo i Condeminas (1823-1886), que a l'època es considerava una de les millors d'Espanya. Aquesta col·lecció la va començar el 1860 i després va ser comprada per la Diputació de Barcelona (1906), la va cedir a la Junta de Museus i es conserva al Gabinet de Gravats i Dibuixos del MNAC. Destaca el gran nombre d'obres que tenia de l'italià Morghen i consta una publicació *Catálogo de la colección de grabados de los hijos de D. Jerónimo Faraudo* (1894). Kenji MATSUDA analitza el col·leccionisme català d'obres de Pablo Picasso, se centra en les col·leccions privades dels germans Junyer Vidal i la de Lluís Plandiura, la segona de les quals es troba al MNAC en aquests moments. Aprofundeix en l'etapa de Picasso de principis del s. XX, les compres i donacions que es van fer. Mercè OBÓN MATEOS revisa la col·lecció de talles de Narcís Ricart, les quals a partir de 1971 van passar a formar part de la Fundació Francisco Godia. La col·lecció Ricart estava formada per noranta-una escultures de fusta des del s. XII al XVI. Núria PAYAN exposa la col·lecció d'Antoni Deu Font (1908-2001) i la creació del museu Deu al Vendrell a partir de 1985, ja que fa fer donació de les obres a aquesta ciutat; consta una relació detallada de les peces. Núria RIVERO MATAS es refereix a la col·lecció de Julio Muñoz Ramonet que va incorporar la de Ròmul Bosch i Catarineu, ja que aquest a partir dels anys 30 del s. XX va haver de vendre una part de la seva col·lecció. La recuperació de la col·lecció Muñoz ha estat problemàtica, en principi per haver-hi molts inventaris i perquè la Fundació i l'Ajuntament no s'han posat d'acord i es voldria recuperar el total de la col·lecció. Eliseu TRENC tracta sobre la col·lecció d'Alexandre de Riquer, que estava formada per arts gràfiques (adquirides per la Junta de Museus de Barcelona): edicions antigues i cartells, juntament amb gravats i dibuixos (els darrers comprats per la mateixa Junta), vidres –alguns dels quals van ser venuts a Santiago Rusiñol–, miniatures que formen part del Museu del Disseny de Barcelona i pintura. S'exposa la dispersió de la col·lecció. Finalment Alberto VELASCO GONZÁLEZ comenta l'activitat de l'antiquària Maria Esclasans (1875-1947), de la qual en parlen les memòries de Frederic

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (maig 2018)

Marès. Es va traslladar a Barcelona i va obrir dos comerços un al carrer de la Pietat 8 i un altre al carrer Mallorca 259. Va desenvolupar compra-venda de retauls i escultures de la zona aragonesa i de Castella, i va tenir vincles amb antiquaris que formaven part del mercat internacional. Per tant a més de tenir una col·lecció pròpia, es despenia d'obres per oferir-les a col·leccionistes i altres antiquaris. S'exposen algunes adquisicions i vendes concretes.

IHE

(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Publicación que continua los estudios relacionados con los marchantes y coleccionistas de los s. XIX y XX, al exponer los temas tratados en la Quinta Jornada celebrada en Sitges (octubre 2016) y recoge ocho trabajos redactados por especialistas. Comienza el volumen con el artículo de Francesc FONTBONA sobre el artista Hermen Anglada-Camarasa (1987-1959) y su voluntad de coleccionar pintura y dibujo. La inició con obras de Modest Urgell y después de artistas del momento como Xavier Gosé, Albert de Belleruche, Pere Ysern, Francesc Gimeno, Isidre Nonell, etc. Expone la relación que tuvo con cada artista y aporta datos sobre las pinturas que conservaba. Vicenç FURIÓ trata sobre la colección de grabados de Jeroni Faraudo i Condeminas (1823-1886), que en la época se consideraba una de las mejores de España. Esta colección la empezó en 1860 y después fue comprada por la Diputación de Barcelona (1906), la cedió a la Junta de Museus y se conserva en el Gabinete de Gravados y Dibujos del MNAC. Destaca el gran número de obras que tenía del italiano Morghen y consta una publicación *Catálogo de la colección de grabados de los hijos de D. Jerónimo Faraudo* (1894). Kenji MATSUDA analiza el coleccionismo catalán de obras de Pablo Picasso, se centra en las colecciones privadas de los hermanos Junyer Vidal i la de Lluís Plandiura, la segunda de las cuales se encuentra en el MNAC en estos momentos. Profundiza en la etapa de Picasso de principios del s. XX, las compras y donaciones que se realizaron. Mercè OBÓN MATEOS revisa la colección de tallas de Narcís Ricart, las cuales a partir de 1971 pasaron a formar parte de la Fundación Francisco Godia. La colección Ricard estaba formada por noventa y una esculturas de madera de los siglos XII al XVI. Núria PAYAN expone la colección de Antoni Deu Font (1908-2001) y la creación del museo Deu en el Vendrell a partir de 1985, ya que hizo donación de las obras a esta ciudad, consta una relación detallada de las piezas. Núria RIVERO MATAS se refiere a la colección de Julio Muñoz Ramonet que incorporó la de Ròmul Bosch i Cantaríneu, ya que este a partir de los años treinta del s. XX tuvo que vender una parte de su colección. La recuperación de la colección Muñoz ha sido problemática, en principio

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (maig 2018)

por haber muchos inventarios y porqué la Fundación y el Ayuntamiento no se han puesto de acuerdo y se querría recuperar el total de la colección. Eliseu TRENCH trata sobre la colección de Alexandre de Riquer, que estaba formada por artes gráficas (adquirida por la Junta de Museus de Barcelona): ediciones antiguas y carteles, junto con grabados y dibujos (los últimos comprados por la misma Junta), vidrios –algunos de los cuales fueron vendidos a Santiago Rusiñol–, miniaturas que forman parte del Museu del Disseny de Barcelona y pintura. Se expone la dispersión de la colección. Finalmente Alberto VELASCO GONZÁLEZ comenta la actividad de la anticuaría Maria Esclasans (1875-1947), de la cual tratan las memorias de Frederic Marès. Se trasladó a Barcelona y abrió dos comercios, uno en la calle de la Pietat 8 y otro en la calle Mallorca 259. Desarrolló compra-venta de retablos y esculturas de la zona aragonesa y de Castilla, y tuvo vínculos con anticuarios que formaban parte del mercado internacional. Por lo tanto además de tener una colección propia, se desprendía de obras para ofrecerlas a coleccionistas y otros anticuarios. Se exponen algunas adquisiciones y ventas concretas.

IHE

(Secretaria de la revista)